

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **J. R.**, bývajúceho v D., v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. V. P., advokátom so sídlom v D., proti žalovanému **P.**, so sídlom v O., v dovolacom konaní zastúpenému JUDr. M. B., advokátom so sídlom v P. **o udelenie súhlasu za členskú schôdzu žalovaného k prijatiu žalobcu za člena poľovníckeho združenia**, vedenej na Okresnom súde Dolný Kubín, pod sp.zn. 7 C 92/2004, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 20. januára 2009 sp.zn. 5 Co 144/2008, rozhodol

t a k t o :

Uznesenie Krajského súdu v Žiline z 20. januára 2009 sp.zn. 5 Co 144/2008 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Dolný Kubín rozsudkom z 18. marca 2008 č.k. 7 C 92/2004-123 udelil súhlas za členskú schôdzu žalovaného k prijatiu žalobcu za člena žalovaného. Zároveň zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 500,-- Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Mal za to, že žalobca spĺňa všetky hmotnoprávne podmienky na prijatie za člena poľovníckeho združenia žalovaného stanovené v zákone č. 23/1962 Zb. o poľovníctve a tiež podmienky stanovené v stanovách žalovaného. Keďže bolo v konaní preukázané aj to, že členská schôdza žalovaného viackrát nevyhovela žiadosti žalobcu o prijatie za člena, pričom nerešpektovala jeho prednostné právo, jeho žalobnému návrhu vyhovel.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Žiline uznesením z 20. januára 2009 sp.zn. 5 Co 144/2008 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a konanie zastavil. Žalobcu zaviazal nahradiť žalovanému trovy prvostupňového a odvolacieho konania v sume 627,87 eur (18 975,46 Sk) do troch dní na účet právneho zástupcu žalovaného. V odôvodnení

rozhodnutia uviedol, že žalobca sa nemôže stať členom poľovníckeho združenia bez toho, aby o tom rozhodla členská schôdza žalovaného. Zo žiadnych ustanovení stanov Slovenského poľovníckeho zväzu a ani stanov žalovaného nevyplýva, že by umožňovali podať proti rozhodnutiu členskej schôdze o neprijatí za člena združenia opravný prostriedok, resp. domáhať sa žalobou na súde nahradiť prejav vôle členskej schôdze rozhodnutím súdu. Na základe uvedeného dospel k záveru, že v danom prípade ide o vec, ktorá nepatrí do právomoci súdu v zmysle § 7 ods. 1 a 2 O.s.p. Odvolaniu žalovaného preto v celom rozsahu vyhovel.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalobca. Navrhol napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Uviedol, že rozhodnutím odvolacieho súdu mu bola v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. odňatá možnosť konať pred súdom. Poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp.zn. 5 Cdo 102/2001 a sp.zn. 4 M Cdo 5/2006), ktorými bol právny názor zaujatý krajským súdom prekonaný. Uviedol, že článok 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zakotvuje právo na súdnu ochranu ako základné ľudské právo, obsahom ktorého je možnosť každého domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Právo na súdnu ochranu súvisí so zásadou zákazu denegatio iustitiae, spočívajúcej v tom, že súd je povinný vykonávať súdnicstvo. Súd nemôže odmietnuť výkon súdnicstva s odôvodnením, že predmetný spoločenský vzťah nie je upravený právnym predpisom. Ak preto súd pri skúmaní procesných podmienok konania dospeje k záveru, že nie je daná jeho právomoc na konanie vo veci v zmysle ustanovenia § 7 ods. 1 a 2 O.s.p. a nie je daná ani právomoc iného orgánu na jej prejednanie a rozhodnutie, nemôže rešpektujúc čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, konanie pre tento nedostatok zastaviť, ale otázku právomoci musí riešiť pozitívne vo svoj prospech, teda vec musí prejednať sám. Pretože odvolací súd otázku právomoci súdu posúdil nesprávne, rozhodnutím o zastavení konania znemožnil mu domáhať sa zákonom ustanoveným postupom ochrany svojho práva na súde. Konanie tak zaťažil vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O.s.p.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol. Zotrval na svojom tvrdení, že prvostupňový súd rozhodol vo veci správne. V opačnom prípade by bolo neoprávnene zasiahnuté do činnosti občianskeho združenia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie bolo podané v lehote určenej v § 240 ods. 1 O.s.p. osobou oprávnenou na tento procesný úkon, skúmal ďalej, či dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré možno podľa zákona napadnúť týmto opravným prostriedkom. Dospel pritom k záveru, že dovolanie je v danej veci prípustné a súčasne dôvodné pre vadu uvedenú v § 237 písm. f/ O.s.p.

Podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu bez ohľadu na jeho procesnú formu a tiež na to, aký bol predmet konania a ako odvolací súd rozhodol, pričom predpokladom prípustnosti je zistenie, že postupom súdu sa účastníkovi odňala možnosť konať pre súdom.

Vo všeobecnosti pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré účastníkom občianskeho súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím. Takýmto rozhodnutím môže byť aj uznesenie odvolacieho súdu o zrušení prvostupňového rozhodnutia a o zastavení konania pre nedostatok právomoci, ak túto procesnú podmienku konania neposúdil správne. Zastavením konania sa totiž súd odmieta zaoberať meritórnym prejednaním veci. V takomto prípade spočíva podstata odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom v odmietnutí spravodlivosti (*denegatio iustitiae*), t.j. v nerešpektovaní základného procesného práva účastníka na poskytnutie spravodlivej ochrany jeho subjektívnych práv.

Vzhľadom na vyššie uvedené a s prihliadnutím na námietky dovolateľa, dovolací súd predovšetkým skúmal, či v danom prípade odvolací súd dospel k správne záveru, že vec nepatrí do právomoci súdu a teda, či zastavením konania odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom.

Súdy podľa čl. 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) okrem iného rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Podľa § 7 ods. 1 O.s.p. do právomoci súdov v občianskom súdnom konaní patrí prejednávanie a rozhodovanie sporov a iných právnych vecí, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány.

Podľa § 7 ods. 3 O.s.p. iné veci prejednávajú a rozhodujú sudy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje zákon.

V danej veci otázku právomoci súdu na prejednanie a rozhodnutie žalobcom uplatneného nároku je potrebné posudzovať najmä so zreteľom na špeciálnu úpravu poľovníctva vykonanú zákonom č. 23/1962 Zb. o poľovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o poľovníctve“) v spojení so zákonom č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o združovaní občanov“).

Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozsudku z 21. augusta 2008 sp.zn. 3 M Cdo 20/2007 uviedol, že Zákon o poľovníctve ako predpis verejného práva v ustanovení § 14 ods. 4 zakotvil prednostné právo vlastníka poľovného pozemku na členstvo v poľovníckom združení, ako poskytnutie nemajetkovej náhrady vlastníkom poľovných pozemkov za obmedzenie vlastníckeho práva, s cieľom zabezpečiť jeho účasť na výkone práva poľovníctva. Nepriznanie tohto práva vlastníkovi poľovného pozemku by znamenalo odňatie vlastníckeho práva bez akejkoľvek náhrady. Takýto postup by bol v rozpore s čl. 20 Ústavy, podľa ktorého každý má právo vlastniť majetok, vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu, vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu. Uvedený postup by bol v rozpore aj s Dodatkovým protokolom k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý v čl. 1 zakotvuje, že každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok, nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Uvedené ustanovenia Ústavy ako aj Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd poskytujú ochranu nadobudnutému majetku, t.j. prípadom, keď určitá osoba už je vlastníkom určitej veci. Ak osoba nadobudne vlastníctvo, pre jeho zbavenie, resp. obmedzenie musia platiť vyššie uvedené ustanovenia Ústavy, resp.

Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pričom spoločným menovateľom oboch úprav je výnimočnosť zbavenia, resp. obmedzenia vlastníctva, a to za primeranú náhradu.

V zákone o poľovníctve založené právo na členstvo v založenom poľovníckom združení (inak totiž nemožno vykladať právo na prednostné členstvo), v súvislosti s obmedzením vlastníckych práv (§ 6 ods. 4, § 14 ods. 1, § 14 ods. 3, 4 zákona o poľovníctve), bez možnosti súdnej ochrany by znamenalo porušenie práva na súdnu ochranu zakotvené v čl. 46 ods. 1 Ústavy, podľa ktorého každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky, ako i v čl. 6. Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

V žiadnom prípade nemôže byť ochrana subjektívnych práv vylúčená z pôsobnosti súdu alebo iného zákonom stanoveného orgánu. To v konečnom dôsledku znamená, že ak právny poriadok neurčuje iný orgán, ktorý má poskytnúť ochranu základných práv, takýmto orgánom, ktorý je povinný poskytnúť ochranu, je súd. Bude tomu tak aj vtedy, ak by zákon, ktorý podľa zmocňovacieho ustanovenia čl. 46 ods. 4 Ústavy upravil podmienky a podrobnosti súdnej ochrany tak, že by do kategórie ochrany práv (napr. v § 7 ods. 1 O.s.p. alebo v § 7 ods. 3 O.s.p.) nezahrnul určitú skupinu vzťahov. Aj vtedy, vzhľadom na znenie čl. 46 Ústavy, by bola daná právomoc a povinnosť súdu vo veci konať a ochranu poskytnúť. Iný výklad by mal totiž za následok porušenie ústavného práva na súdnu ochranu (porovnaj k tomu rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod č. R 82/2002).

Dovolací súd sa so závermi uvedenými v tomto rozhodnutí plne stotožňuje a nemá žiaden dôvod od nich sa odkloniť.

Ak preto v posudzovanej veci odvolací súd dospel pri skúmaní procesných podmienok konania k záveru, že nie je daná jeho právomoc na konanie vo veci v zmysle ustanovenia § 7 ods. 1, 2 O.s.p. a nie je daná ani právomoc iného orgánu na jej prejednanie a rozhodnutie, potom rešpektujúc čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého výklad

a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov, musí byť v súlade s touto ústavou, nemohol konanie pre tento nedostatok zastaviť, ale otázku právomoci mal riešiť pozitívne vo svoj prospech, teda vec mal prejednať sám. Ak tak neurobil porušil právo žalobcu na súdnu ochranu ako základné ľudské právo, obsahom ktorého je možnosť každého domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Dovolací súd dospel preto k záveru, že odvolací súd rozhodnutím, ktorým zrušil rozhodnutie súdu prvého stupňa a zastavil konanie pre nedostatok právomoci, odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom. Konanie pred ním je teda postihnuté vadou vyplývajúcou z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

Z uvedeného je zrejmé, že dovolanie žalobcu je dôvodné. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto uznesenie odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 2 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie; právny názor dovolacieho súdu v tomto rozhodnutí vyslovený je pre odvolací súd záväzný (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. októbra 2010

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová